

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

Ասպիրանտուրայի ընդունելության քննության

ԺԹ.00.05 – Զարգացման և կրթության հոգեբանություն մասնագիտությամբ
(հաստատվել է Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ Զարգացման և կրթության
հոգեբանության ամբիոնի 2026թ. մարտի 27-ի թիվ 6-րդ նիստում)

1. Զարգացման հոգեբանության ուսումնասիրման առարկան, կառուցվածքը, արդի հիմնախնդրները
2. Զարգացման փիլիսոփայական էությունը՝ հիմնական հասկացություններն ու եզրույթները
3. Զարգացման հոգեբանության ուսումնասիրման մեթոդները
4. Զարգացման սկզբունքներ, ճգնաժամեր, նորագոյացություններ
5. Զարգացման ճգնաժամային փուլեր
6. Հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները և դինամիկան:
7. Հոգեկանի զարգացման բիոգենետիկ և սոցիոգենետիկ տեսություններ
8. Հոգեկանի զարգացման հոգեվերլուծական տեսություններ
9. Անձի զարգացման հումանիստական տեսություններ
10. Զարգացման կոգնիտիվ հայեցակարգեր
11. Զարգացման սենզիտիվ փուլեր
12. Հոգեկան զարգացման տարիքային պարբերացում, չափանիշներ
13. Հոգեկանի զարգացման պայմանները և շարժիչ ուժերը
14. Հոգեբանական տարիքի կառուցվածքը
15. Նորածնության շրջանի հոգեբանական բնութագիրը
16. Հոգեկանի զարգացման առանձնահատկությունները մանկիկային փուլում
17. Մեկ տարեկանի ճգնաժամ
18. Հոգեկանի զարգացման առանձնահատկությունները վաղ մանկության փուլում
19. Վաղ մանկության տարիքի առաջատար գործունեությունը և նորագոյացությունները
20. Անձի ինքնագիտակցությունը. «Ես»-ի ձևավորումը և զարգացումը վաղ տարիքում
21. Նախադպրոցական տարիքի զարգացման հոգեբանական

- յուրահատկությունները
22. Խաղը որպես նախադպրոցականի առաջատար գործունեություն. տեսությունների վերլուծություն
 23. Դերային խաղի սոցիալական բնույթը և կառուցվածքը նախադպրոցական տարիքում
 24. Սոցիալական զգացմունքների զարգացումը նախադպրոցական տարիքում
 25. Նախադպրոցականներին դպրոցական ուսուցման պատրաստման հիմնախնդիրը
 26. Կրտսեր դպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը
 27. Իմացական գործընթացների զարգացման առանձնահատկությունները կրտսեր դպրոցական տարիքում
 28. Խոսքի զարգացումը կրտսեր դպրոցական տարիքում
 29. Ուսումնական գործունեության առանձնահատկությունները կրտսեր դպրոցական տարիքում
 30. Ուսումնական մոտիվացիայի ձևավորման հիմնախնդիրը
 31. Կրտսեր դպրոցականի հուզականային ոլորտի ընդհանուր նկարագիրը և յուրահատկությունները
 32. Միջանձնային հարաբերությունների առանձնահատկությունները կրտսեր դպրոցական տարիքում
 33. Անձի զարգացումը կրտսեր դպրոցական տարիքում
 34. Դեռահասության տարիքի ճգնաժամի հոգեբանության առանձնահատկությունները
 35. Ինքնագիտակցության զարգացման առանձնահատկությունները դեռահասության տարիքում
 36. Անձնավորության բարոյական զարգացման հոգեբանական հիմնախնդիրը դեռահասության շրջանում
 37. Հասունացումը որպես անցումային տարիքային փուլ և նրա հոգեբանական առանձնահատկությունները
 38. Պատանեկության տարիքի ընդհանուր բնութագիրը
 39. Հույզերի զարգացման առանձնահատկությունները դեռահասության և պատանեկության տարիքում
 40. Չափահասության տարիքի հոգեբանական բնութագիրը

41. Ծերության փուլ. կոգնիտիվ զարգացում, հուզական զարգացում, ճգնաժամեր, տարիքային խնդիրներ
42. Վարքի առանձնահատկությունները ընտանեկան կյանքում
43. Կրթության հոգեբանության առարկան, խնդիրները, կառուցվածքը
44. Կրթության հոգեբանության ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդներ
45. Ուսուցման հոգեբանության տեսություններ
46. Ուսումնական գործունեության հիմնական բնութագիրը (Դ. Էլկոնին, Վ. Դավիդով)
47. Համագործակցության վրա հիմնված ուսուցում
48. Ուսուցման և զարգացման փոխկապվածության հիմնական սկզբունքները
49. Է. Էրիքսոնի էպիգենետիկական տեսությունը
50. Անձի սոցիալականացման պայմաններ և հարմարում
51. Ֆիլոգենետիկ և օնթոգենետիկ զարգացումներ. մարդու զարգացման հիմնական ուղղությունները:
52. Զարգացման անհամաչափությունը, հետերոքրոնությունը և դրանց դրսևորումները օնթոգենետիկ:
53. Վ. Շտեռնի երկգործոնային կոնվերգենցիայի տեսությունը և դրա նշանակությունը հոգեկան զարգացման մեկնաբանման մեջ:
54. Լ. Ս. Վիգոտսկու մշակութապատմական տեսությունը և բարձրագույն հոգեկան ֆունկցիաների զարգացումը:
55. Հոգեկան զարգացման պարբերացումը՝ ըստ Դ. Բ. Էլկոնինի և Է. Էրիքսոնի:
56. Հոգեկան զարգացման հիմնախնդիրը Ա. Ն. Լեոնտևի գործունեության տեսության շրջանակներում:
57. Կրթության հոգեբանության օբյեկտը, առարկան և ուսումնասիրման մեթոդները:
58. Երևակայության զարգացումը նախադպրոցական տարիքում և դերը անձի ձևավորման գործընթացում:
59. Կոնֆլիկտների առաջացման հոգեբանական պատճառները դեռահասության տարիքում և հաղթահարման ուղիները:
60. Կամային որակների ձևավորումը դեռահասության և պատանեկության տարիքում:
61. Ուսանողական տարիքի հոգեբանական առանձնահատկությունները, արժեքային համակարգը և մասնագիտական ինքնորոշումը:
62. Ակմեոլոգիայի հիմնական հասկացությունները. պրոֆեսիոնալիզմ,

կոմպետենտություն և անձի մասնագիտական կայացում:

63. Ուսուցման հոգեբանական մեխանիզմները՝ իմպրիտինգ, պայմանառեֆլեկտորային և օպերանտային ուսուցում, ինտերիորիզացիա և էքստերիորիզացիա:
64. Ակտիվ ուսուցման տեխնոլոգիաներ՝ մտագրոհ, քեյս մեթոդ, գործնական խաղ և թրեյնինգային ուսուցում:
65. Կրթության հոգեբանական անվտանգությունը, Կոլբերգի բարոյական զարգացման տեսությունը և սոցիալականացման ժամանակակից հիմնախնդիրները:
66. Ծրագրավորված ուսուցման սկզբունքները, առավելությունները և սահմանափակումները:
67. Ձարգացնող ուսուցման էությունը՝ ըստ Վ. Վ. Դավիդովի հայեցակարգի:
68. Ուսուցման գործող մոդելները (անձնային, զարգացնող, ակտիվացնող, ձևավորող, ազատ):
69. Ուսումնական խնդիրը և խնդրահարույց իրադրությունը կրթական գործընթացում:
70. Դաստիարակության հոգեբանության առարկան, խնդիրները և հիմնական ուղղությունները:
71. Մանկավարժական գործունեության հոգեբանական բնութագիրը և կառուցվածքը:
72. Մանկավարժական հաղորդակցումը որպես ուսուցման և դաստիարակության միջոց:
73. Ուսուցման տարբեր տեխնոլոգիաների զարգացնող հնարավորությունները:
74. Ուսուցման արդյունքների կանխատեսման հոգեբանական ասպեկտները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Իմացական գործընթացների պրակտիկում (Հիշողություն, մտածողություն և խոսք, երևակայություն): Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ / Կազմ. և գլխ. խմբ. Դ. Ռ. Հայրապետյան - Եր.: ԵՊՀ հրատ., 2009, -190 էջ:
2. Խուդոյան Ս.Ս. Անձի զարգացման ճգնաժամային տարիքները. Եր.:Ձանգակ- 97, 2004
3. Կարապետյան Վ.Ս., Գևորգյան Ս.Ռ., Բերբերյան Ա.Ս., Պետրոսյան Ռ., Խաչատրյան Հ.Վ. , Կրթության հոգեբանության դասախոսությունների ժողովածու , Երևան-2017, 528 էջ
4. Կարապետյան Վ.Ս. Հոգեբանական ծառայությունը կրթական համակարգում, Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան-2010, 456 էջ
5. Տաթևյան Հ.Ա. Չարգացման հոգեբանության հիմունքները, Երևան. 2013. 162 էջ
6. Абрамова Г. С. Психология развития и возрастная психология. Учебник. — М.:Прометей, 2017, 708 с.
7. Асмолов А. Г. Психология личности. культурно-историческое понимание развития человека. — М.: Смысл. 2019. 448 с.
8. Асмолов А. Г., Движущие сила условия развития личности, Питер, 2000
9. Батюта М. Б., Князева Т. Н. Возрастная психология. Учебное пособие. — М.: Деком. 2018. 240 с.
10. Божович Л.И. Личность и ее развитие в детском возрасте. - М., 1968
11. Валлон А., Психическое развитие ребенка, Питер, 2013, 208с.
12. Выготский Л.С. Собрание сочинений, том 3, Проблема возраста, М., 1983
13. Выготский Л.С., Мышление и речь, М., Изд.- Национальное образование, , 2016
14. Заширинская О. В. Психология детей с задержкой психического развития. — М.: Едиториал УРСС, 2019 , 166 с.
15. Ермолаева М.В. Психолого-педагогическое сопровождение пожилого человека., М., 2011, 464 с.
16. Ильин Е.П.,Мотивация и мотивы, СПб, 2000
17. Неумоева-Колчеданцева Е. В. Возрастная психология и педагогика, семейведение. Возрастное консультирование. Учебное пособие для СПО.— М.: Юрайт, 2019, 307 с.
18. Николаева Е. И. Возрастная психология. леворукость у детей. Учебное пособие для СПО. — М.: Юрайт, 2019, 176 с.
19. Карапетян В.С., Даллакян А.М.,Рублевская У.А., Психолого-педагогический практикум

по дошкольной педагогике и психологии, Учебно-методическое пособие, Ер.-2021, 160 с.

20. Крайг Г. Психология развития. 2010, 987 с.
21. Кулагина И.Ю., Коллюцкий В.Н. Возрастная психология: Развитие человека от рождения до поздней зрелости: Учебное пособие для вузов. М., 2011, 464 с.
22. Леонтьев А.Н., Проблемы развития психики, М., 1981, МГУ Леонтьев А.Н., Потребности, мотивы и эмоции, М., 1971,
23. Леонтьев А.Н., Деятельность, сознание, личность, М, 1975
24. Обухова Л. Ф. Психология развития. Исследование ребенка от рождения до школы. Учебное пособие для академического бакалавриата. — М.: Юрайт. 2019. 275 с.
25. Обухова Л. Ф. Психология развития. Исследование ребенка от рождения до школы. Учебное пособие для СПО. — М.: Юрайт, 2019, 276 с.
26. Обухова Л.Ф. Детская возрастная психология: Учебное пособие для вузов. - М.: Педагогическое общество, России, 2000.-443 с
27. Обухова Л.Ф., Концепция Жана Пиаже, МГУ, 1981
28. Подольский А. И., Идобаева О. А. Психология развития. Психозэмоциональное благополучие детей и подростков. Учебное пособие для вузов. — М.: Юрайт, 2019, 124 с.
29. Практикум по возрастной психологии. Речь, 2011, 682 с.
30. Психология развития и возрастная психология. Учебник и практикум для прикладного бакалавриата / ред. Головей Л. А. — М.: Юрайт, 2019, 414 с.
31. Принцип развития в современной психологии / Под. ред. А. Л. Журавлев, Е. А. Сергиенко. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2015
32. Реан А.А., Коломенский Я.Л. Социальная педагогическая психология СПб.,1998.
33. Руденский Е. В. Психология отклоняющегося развития. Учебное пособие для вузов. — М.: Юрайт, 2019, 392 с.
34. Скларова Т. В., Носкова Н. В. Общая, возрастная и педагогическая психология. Учебник и практикум для академического бакалавриата. — М.: Юрайт, 2019, 236 с.
35. Солдатова Е. Л., Лаврова Г. Н. Психология развития и возрастная психология. Онтогенез и дизонтогенез. Учебник для бакалавриата и специалитета. — М.: Юрайт. 2019, 384 с.
36. Степанов В. Нейропедагогика. Мозг и эффективное развитие детей и взрослых.

- Учебное пособие. — М.: Академический Проект. 2020. 346 с.
37. Талызина Н. Ф., Методика составления обучающих программ, Изд-во МГУ, 1980.- 46 с.
Талызина Н. Ф. Управление процессом усвоения знаний. М., 1975. , с. 64
38. Толстых Н. Н., Кулагина И. Ю., Апасова Е. В. Социальная возрастная психология. Учебное пособие. — М.: Академический, Проект, 2019, 346 с.
39. Чекина Л. Ф. Психология развития. Учебное пособие. — М.: Лань. 2018. 304 с.
40. Чернявская А. Г. Психология и андрогогика лиц пожилого возраста. Учебное пособие для СПО. — М.: Юрайт, 2019, 174 с.
41. Шапошникова Т. Е., Шапошников В. А., Корчуганов В. А. Возрастная психология и педагогика. Учебник и практикум для СПО. — М.: Юрайт, 2018, 218 с.
42. Эльконин Д. Б. Избранные психологические труды. - М., 1989
43. Allport G. Personality, A psychological interpretation, N.Y., 1938
44. Essentials of educational psychology by S. K. MANGAL ISBN-13: 9788120330559, PHI Learning, 2007
45. Educational Psychology By L.S. Vygotsky, V.V. Davydov, Silverman Robert, Edition 1st Edition, First Published 1997, Pub. Location New York, Imprint CRC Press, DOI <https://doi.org/10.4324/9780429273070>, Pages 416
46. Handbook of Educational Psychology, Edited By Lyn Corno, Eric M. Anderman, Edition 3rd Edition, First Published 2015 Location New York, DOI <https://doi.org/10.4324/9781315688244>, Pages 496
47. Educational Psychology: Theory and Practice, 12th Edition, Robert E. Slavin, Johns Hopkins University, 2018
48. Torrance, E. P. (1980). Growing up creatively gifted: A 22-yr longitudinal study. Creative Child & Adult Quarterly, 5(3), 148-158.
49. Torrance, E. P. (1998). 'The Torrance tests of creative thinking norms'. Figural (Streamlined) Forms A & B. Bensenville, IL: Scholastic Testing Service.
50. Guilford, J. P. (1967). The nature of human intelligence. New York, NY: McGraw-Hill.
51. Hadani, H., & Jaeger, G. J. (2015). Inspiring a generation to create: 7 critical components of creativity in children. Sausalito, CA: Center for Childhood Creativity

ՀԱՐԳԱՑՄԱՆ և ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԱՄԲԻՈՆԻ ՎԱՐԻՉԻ Պ/Կ

Ո. Հ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ